

Statistik om vindkraftsärenden

2014–2020

På uppdrag åt Svensk Vindenergi

Henrik Westander och Jessica Henryson, 2021-05-20
Westander Klimat och Energi

Innehållsförteckning

Sammanfattning i elva punkter	3
1. Metod	4
2. Den samlade bilden.....	5
2.1 Ansökningar	5
2.2 Vindkraftverk	5
3. Land- eller havsbaserad ansökan	6
4. Ny ansökan eller ändringsansökan	7
5. Utveckling över tid.....	8
5.1 Samråd.....	8
5.2 Ansökningar	9
5.3 Slutligt beslut	10
6. Fördelat per län	13
7. Fördelat per elområde	14

Sammanfattning i elva punkter

1. **Kartläggningen** omfattar 319 land- och havsbaserade vindkraftsansökningar om 7 501 verk, där beslut i första instans fattats efter 1/1 2014, eller där ansökan lämnats in efter 1/1 2014. Av dessa har 255 ansökningar om 5 784 verk fram till 31/12 2020 fått slutligt beslut eller återkallats ("avgjorts"). 64 ansökningar med 1 717 verk väntar på beslut.
2. Av 255 avgjorda **ansökningar** har 55 procent (140 st) helt eller delvis beviljats tillstånd, medan 45 procent (115 st) inte resulterat i tillstånd.
3. Av 5 784 ansökta (och avgjorda) **verk** har 40 procent (2 337 verk) beviljats tillstånd, medan 60 procent (3 447 verk) inte resulterat i tillstånd.
4. Av 4 774 avgjorda **landbaserade** verk har 48 procent (2 287 verk) beviljats tillstånd, medan 52 procent (2 487 verk) inte resulterat i tillstånd.
5. Av 1 010 avgjorda **havsbaserade** verk har 5 procent (50 verk) fått tillstånd, medan 95 procent (960 verk) inte resulterat i tillstånd.
6. Av 248 avgjorda **landbaserade ansökningar** var 219 nya ansökningar (4 267 verk) och 29 var ändringsansökningar (507 verk) som regel om ökad höjd.
7. Antalet **inledda samråd** minskade kraftigt under 2016–2018, men har ökat igen under 2019–2020.
8. Perioden 2014 till 2019 är det 76 samråd (drygt 2 100 verk) som **ännu inte har följts av ansökan**.
9. **Antalet ansökningar och ansökta verk** (land och hav) har minskat med 51 respektive 56 procent under perioden 2018 till 2020 jämfört med 2014 till 2017 (räknat som genomsnitt per år).
10. 2018–2020 **beviljades** 40 procent av de avgjorda verken tillstånd, samma nivå som 2014–2017.
11. **Pandemiåret 2020** blev ett dystert år när det gäller vindkraftsärenden:
 - Det lämnades bara in 19 ansökningar om totalt 430 verk. Det är fler än 2018 och 2019 men betydligt färre än antalet ansökningar under åren 2014–2017 (i snitt 32 ansökningar om 678 verk).
 - Det avgjordes bara nio ansökningar med totalt 130 verk, vilket är ett nytt bottenrekord och mindre än en femtedel av antalet verk som avgjordes under 2019.
 - Det var en rekordlåg andel, 29 procent, av de avgjorda verken som fick tillstånd, vilket kan jämföras med 40 procent under hela perioden 2014–2020.
 - En enda ljuspunkt är att det startades 34 nya samråd (886 verk), nästan samma höga nivå som 2019 och väsentligt högre än 2016 till 2018. Men samtidigt var det ett stort antal samråd (28 samråd med 798 verk) som inleddes 2019 och inte resulterade i ansökan under 2019 eller 2020. En viktig fråga är hur många av dessa samråd som följs av en ansökan under 2021 respektive stoppats av det kommunala vetot, Försvarsmakten eller av annat skäl. En annan viktig fråga är hur många av de (återstående) 1 547 verken i tillståndsprocess som kommer att beviljas tillstånd.

1. Metod

Westander Klimat och Energi har upprättat en Excelfil med utförlig information om 319 vindkraftsansökningar avseende 7 501 vindkraftverk, där MPD (MMD för havsbaserade) har fattat beslut efter 1/1 2014 eller där ansökan lämnades in efter 1/1 2014 men beslutet ännu inte är fattat. (Vissa av ansökningarna/verken är ändringsansökningar som kan återfinns på två ställen i statistiken.)

Vår Excelfil baseras främst på en egen enkät till alla miljöprövningsdelegationer, MPD (och MMD avseende havsbaserat). Flera MPD har dålig ordning på sina vindkraftsärenden, så vi har krosskört resultatet med fyra andra listor: Olle Hedbergs, Jan Darpös, Fröberg- och Lundholms samt Energimyndighetens (från april 2019). Vi har inkluderat och granskat alla relevanta ärenden som någon av dessa fyra aktörer inkluderade, men som miljöprövningsdelegationerna missade i vår enkät till dem.

För att få en bättre bild av det kommunala tillstyrkandet/vetot genomförde vi också en kommunenkät (februari 2020) om alla beslut som kommunerna har fattat avseende tillstyrkan eller veto mot vindkraftsprojekt sedan 2014. Vi fick in svar från 270 av Sveriges 290 kommuner (93 procent). Genom enkäten fann vi ytterligare ansökningar som hade avslagits av MPD eller återkallats på grund av det kommunala vetot.

Excelunderlaget omfattar också statistik om samrådsärenden. För åren 2014 till 2018 har vi utgått från och bearbetat en sammanställning från Energimyndigheten och för 2019 och 2020 har vi själva upprättat statistiken. Vi noterar att det sammantaget är 99 samråd (3 040 verk) sedan 2014 som (ännu) *inte* har följts av någon ansökan. Skälet till att det inte lämnats in ansökan varierar, men i flera fall var orsaken kommunens negativa inställning och risk för ett kommunalt veto.

Vi anser det mest relevant att utgå från antalet verk i ansökan och studera hur många av de ansökta verken som beviljas tillstånd, i relation till hur många som får avslag, reduceras efter ansökan lämnats in (för att öka sannolikheten att få tillstånd) respektive återkallas (i normalfallet eftersom projektören förstår att ansökan annars kommer att avslås).

Vi har tidigare utarbetat en [statistisk promemoria om kommunala vetot](#) på uppdrag av Energimyndigheten, som sammanfattas i [den nationella vindkraftsstrategin](#).

Vi håller nu på med en statistisk promemoria om utgången av vindkraftsansökningar kopplat till översiktsplaner och riksintresse vindbruk, på uppdrag av utredningen ”En rättssäker vindkraftsprövning”.

Tack till alla som genom tidigare sammanställningar och genom att svara på våra enkäter har bidragit till faktainsamlingen!

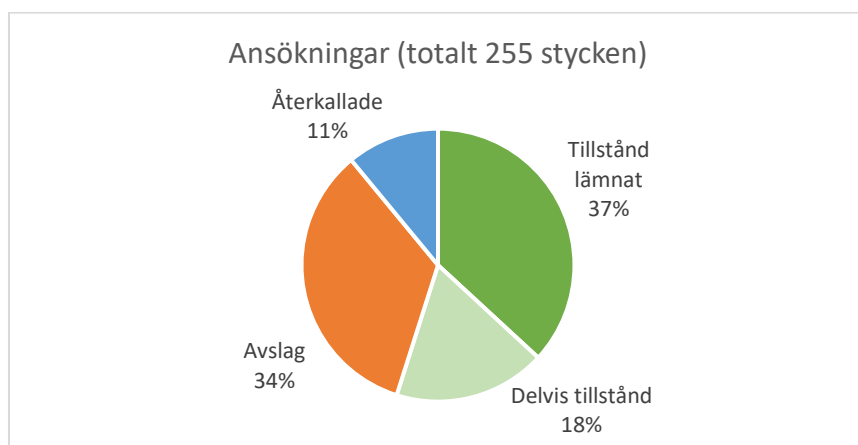
2. Den samlade bilden

Westander Klimat och Energi har granskat 319 relevanta land- och havsbaserade vindkraftsansökningar om 7 501 verk, där beslut i första instans fattats efter 1/1 2014, eller där ansökan lämnats in efter 1/1 2014. Av dessa har 255 ansökningar om 5 784 verk fram till 31/12 2020 fått slutligt beslut eller återkallats ("avgjorts"). 64 ansökningar med 1 717 verk väntar på beslut (dessa ansökningar har redan reducerats med 170 verk, så 1 547 verk väntar på beslut).

2.1 Ansökningar

Av de 255 slutligt avgjorda ansökningarna har 37 procent (94 st) beviljats i sin helhet, 18 procent (46 st) har delvis beviljats tillstånd, 34 procent (87 st) har avslagits i sin helhet, och 11 procent (28 st) har återkallats av projektören.

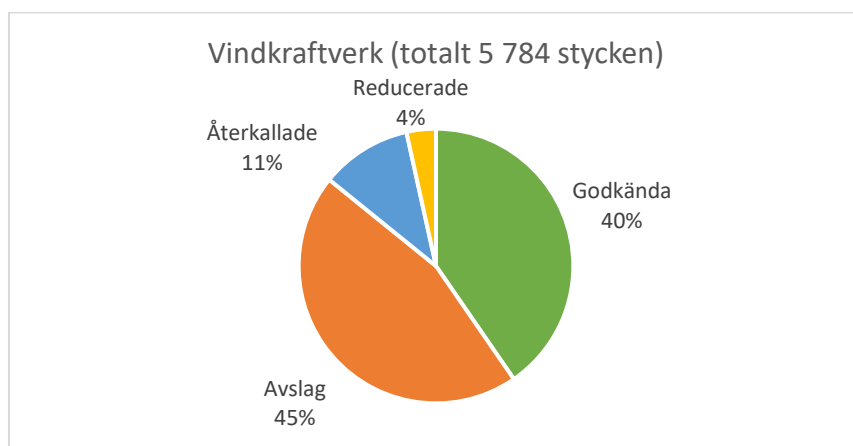
Det betyder att 55 procent av ansökningarna helt eller delvis beviljats tillstånd, medan 45 procent inte resulterat i något tillstånd.

2.2 Vindkraftverk

Av de 5 784 vindkraftverken i de avgjorda ansökningarna har 40 procent (2 337 verk) beviljats, 45 procent (2 627 verk) avslagits, 11 procent (620 verk) återkallats och 3 procent (200 verk) reducerats.

Det betyder att 40 procent av verken har beviljats och 60 procent har inte beviljats.

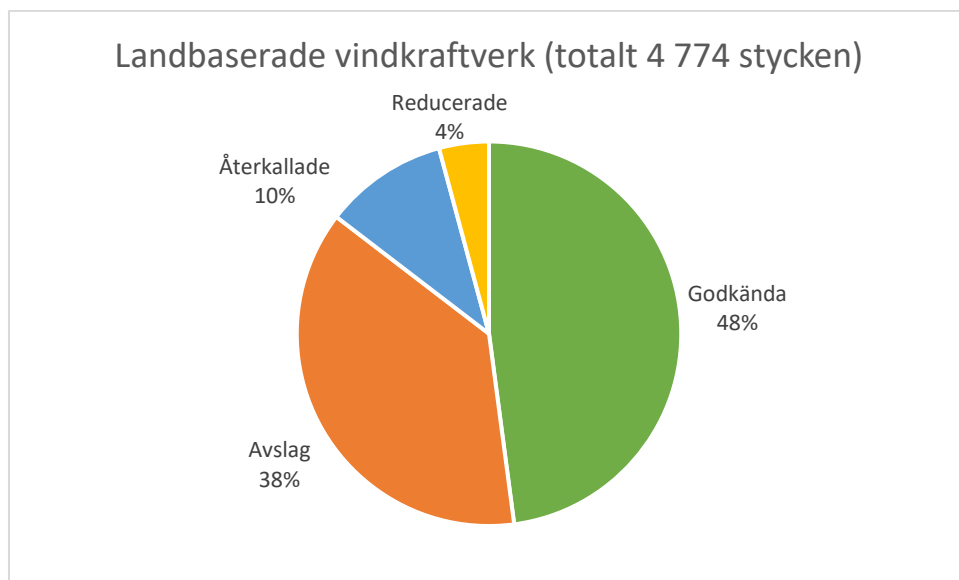

3. Land- eller havsbaserad ansökan

Om man endast inkluderar landbaserad (och inte havsbaserad) vindkraft omfattar kartläggningen 248 avgjorda ansökningar med totalt 4 774 verk.

Av dessa verk har 48 procent (2 287 verk) beviljats, 37 procent (1 790 verk) avslagits, 10 procent (497 verk) återkallats och 4 procent (200 verk) reducerats.

Det betyder att 48 procent av verken har beviljats och 52 procent har inte beviljats.

Havsbaserad vindkraft utgör 7 ansökningar om totalt 1 010 verk.

Av dessa har 5 procent (50 verk) godkänts, 83 procent (837 st) avslagits och 12 procent (123 verk) återkallats.

Det betyder att 5 procent av verken har beviljats och 95 procent har inte beviljats.

4. Ny ansökan eller ändringsansökan

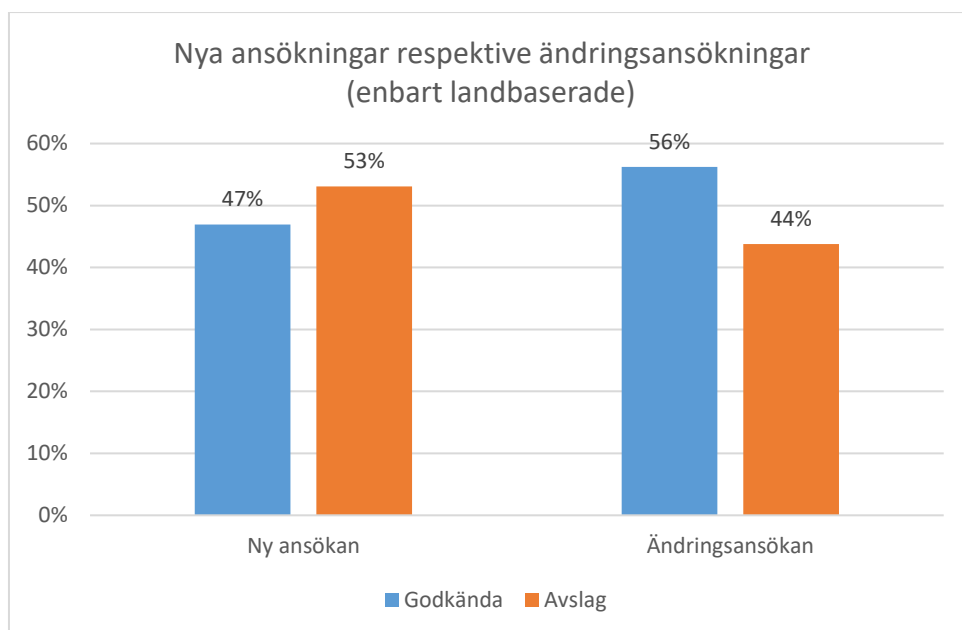
De 248 landbaserade och avgjorda ansökningarna har även fördelats på ny ansökan respektive ändringsansökan.

219 av ansökningarna, avseende 4 267 verk, var nya ansökningar och 29 av ansökningarna, avseende 507 verk, var ändringsansökningar.

Av de 4 267 vindkraftverken i nya ansökningarna har 47 procent (2 002 verk) beviljats, 37 procent (1 598 verk) avslagits, 11 procent (467 verk) återkallats, och 5 procent (200 verk) reducerats.

Av de 507 vindkraftverken i ändringsansökningarna har 56 procent (285 verk) beviljats, 38 procent (192 verk) avslagits, 6 procent (30 verk) återkallats och 0 procent (0 verk) reducerats.

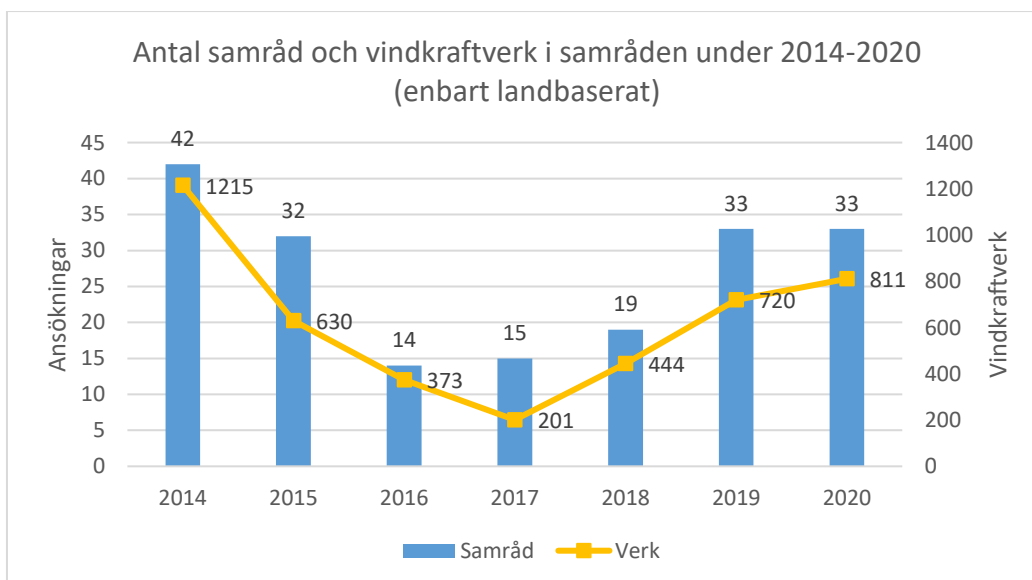
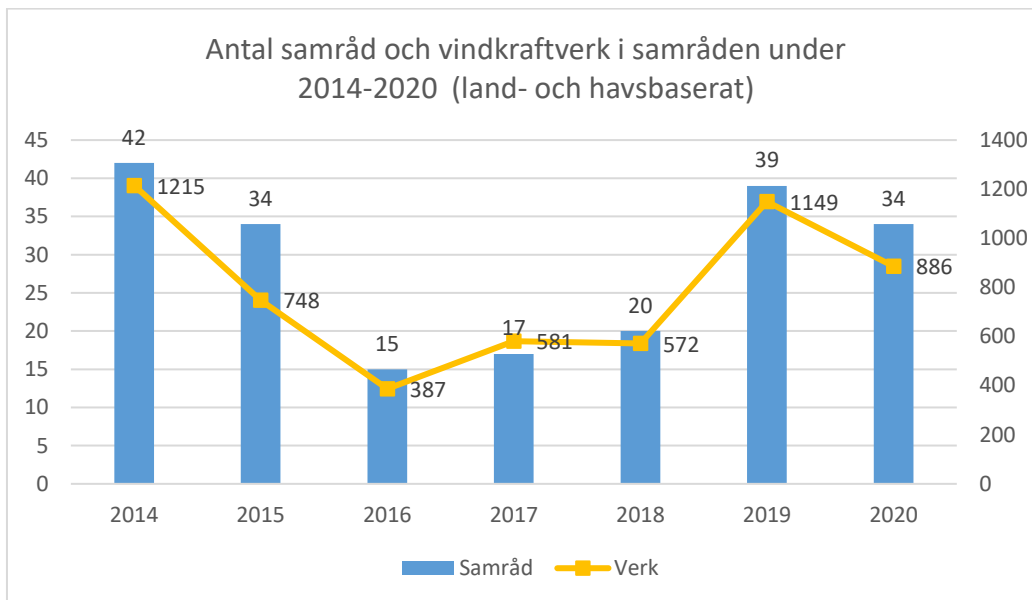
Det betyder att 47 procent av verken i nya ansökningar och 56 procent av verken i ändringsansökningar har beviljats tillstånd, medan 53 procent av verken i nya ansökningar och 44 procent av verken i ändringsansökningar inte har beviljats tillstånd.

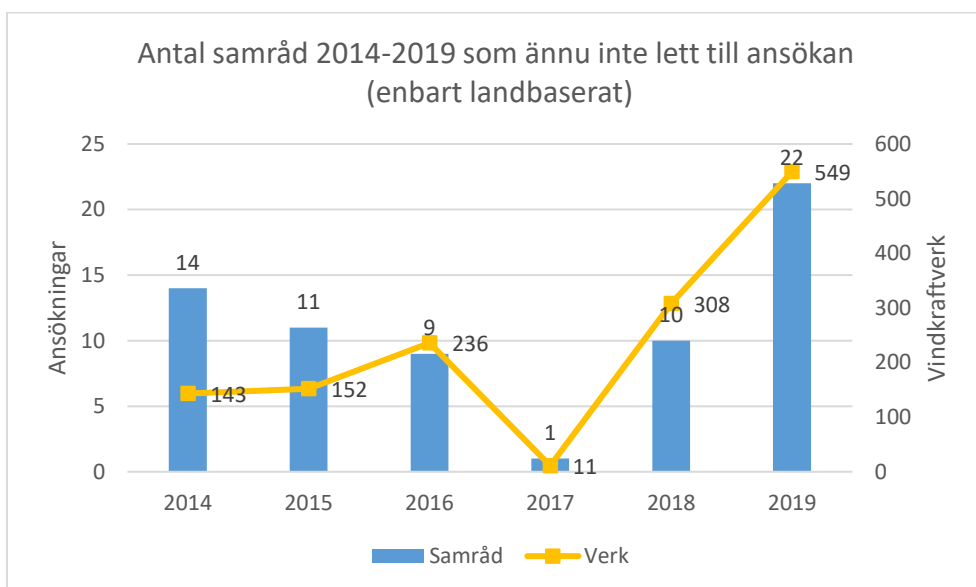
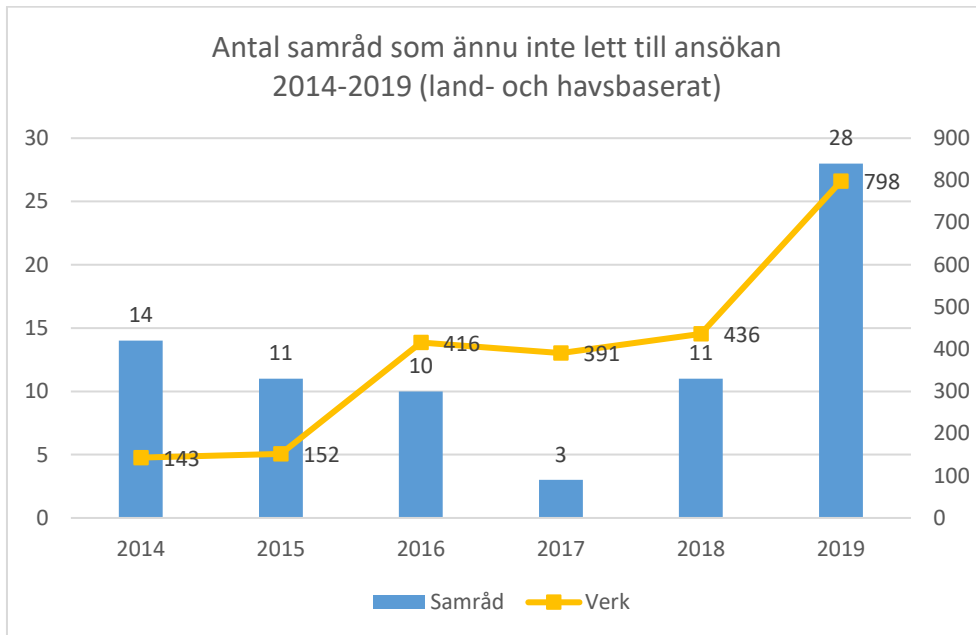
5. Utveckling över tid

5.1 Samråd

I figurerna nedan visas antalet påbörjade samråd, och antalet vindkraftverk i samråden, under 2014–2020, dels totalt, dels avseende enbart landbaserad vindkraft. Som framgår av figuren minskade såväl antalet samråd (blå staplar) som antalet sökta verk (gul linje) kraftigt under 2016–2018, men har därefter ökat igen.

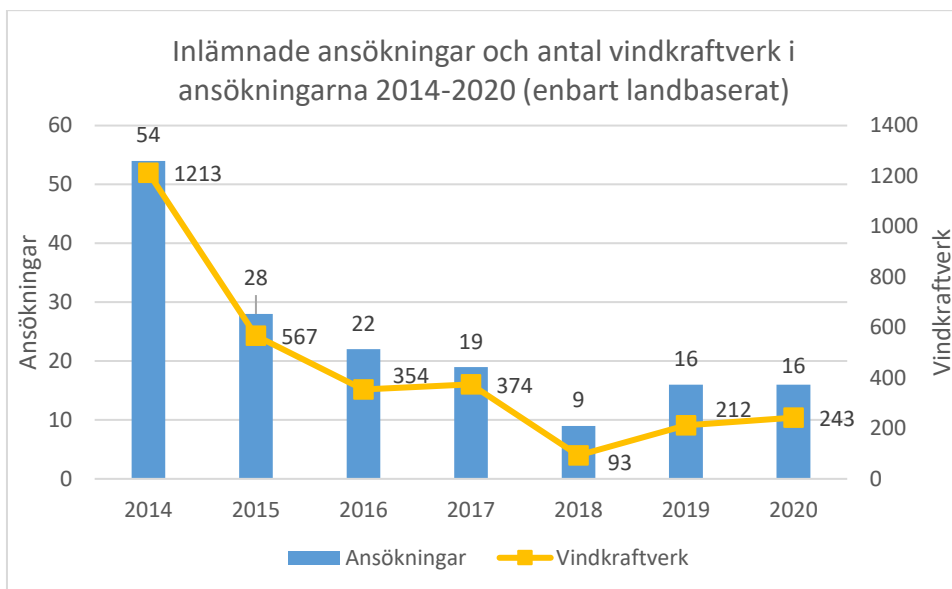
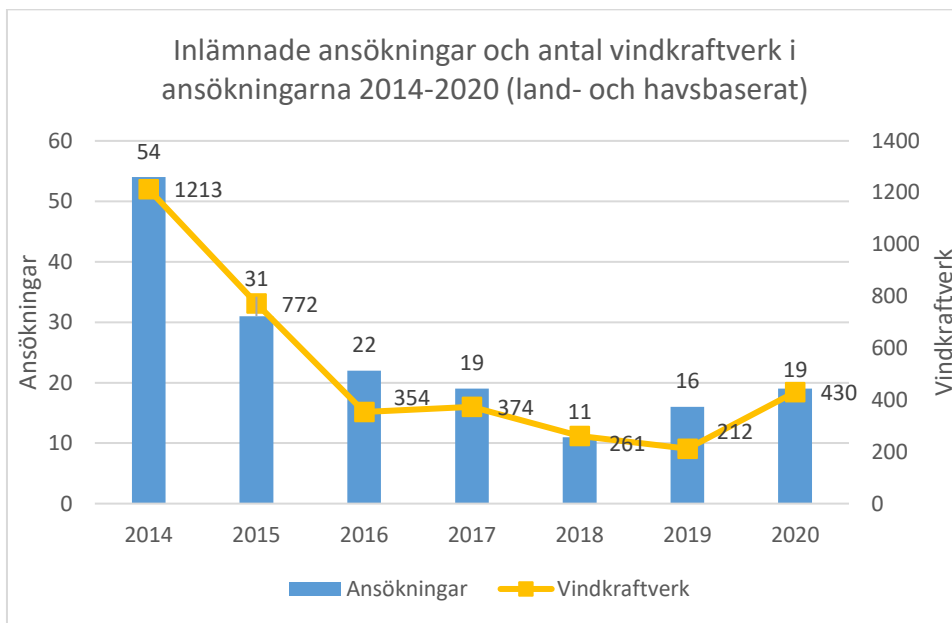
I figurerna nedan visas antalet samråd, och antalet vindkraftverk, som ännu inte lett till ansökan. Vi inkluderar inte år 2020, eftersom dessa samråd fortfarande kan leda till ansökan. Möjligen kan också vissa samråd från 2019 och tidigare år följas av ansökan.

5.2 Ansökningar

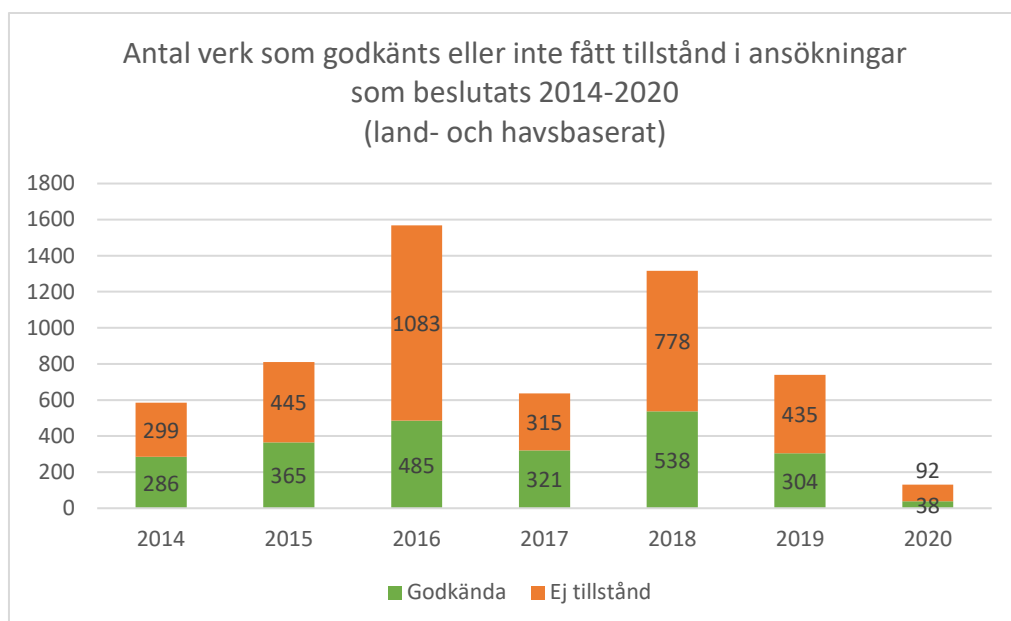
Nedan kartläggning omfattar samtliga ansökningar som *lämnats in* mellan 2014 och 2020, inklusive sådana som inte avgjorts. Det har under denna period lämnats in 172 ansökningar, gällande 3 616 vindkraftverk. (De återstående ansökningarna i denna granskning, 147 ansökningar med 3 885 verk, lämnades in mellan 2007 och 2013.)

Av figurerna framgår att både totalt och avseende enbart landbaserad vindkraft, så har såväl antalet inlämnade ansökningar som antalet sökta verk minskat kraftigt under perioden. (Olle Hedbergs sammanställning visar att antalet ansökningar var mycket högt också under 2012 och 2013.)

5.3 Slutligt beslut

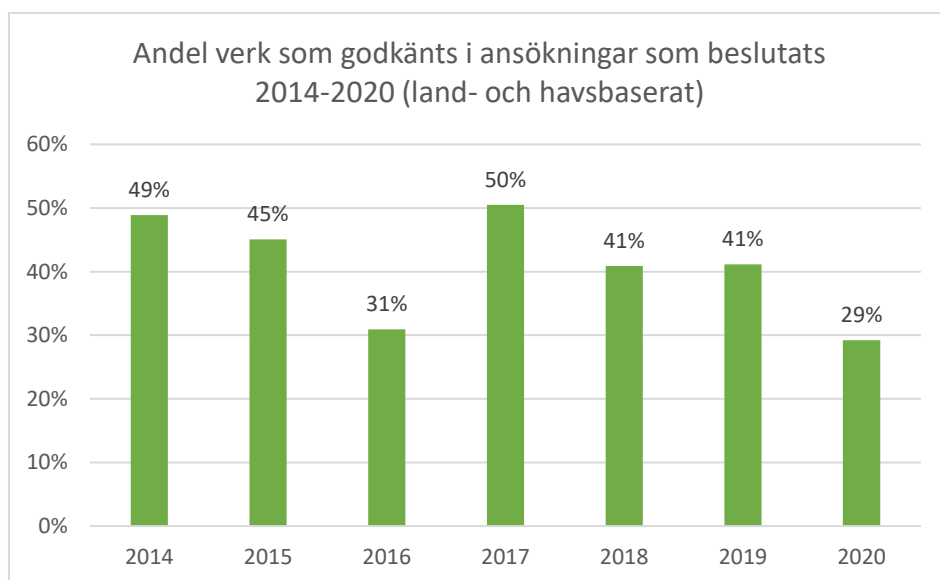
För de ansökningar där beslut har fattats i första instans efter den 1 januari 2014 och som slutligt har avgjorts har, som nämnts ovan, 40 procent av vindkraftverken beviljats tillstånd, medan 60 procent inte resulterat i något tillstånd. I diagrammet nedan redovisas fördelningen över tid när det gäller slutliga beslut, fördelat på beviljade verk och verk som ej fått tillstånd.

Notera att det totala antalet beslutade verk under 2014 och 2015 är väsentligt högre än i figuren. Här inkluderas endast de ansökningar som avgjordes i första instans efter 1/1 2014 och fick ett slutligt beslut under året.

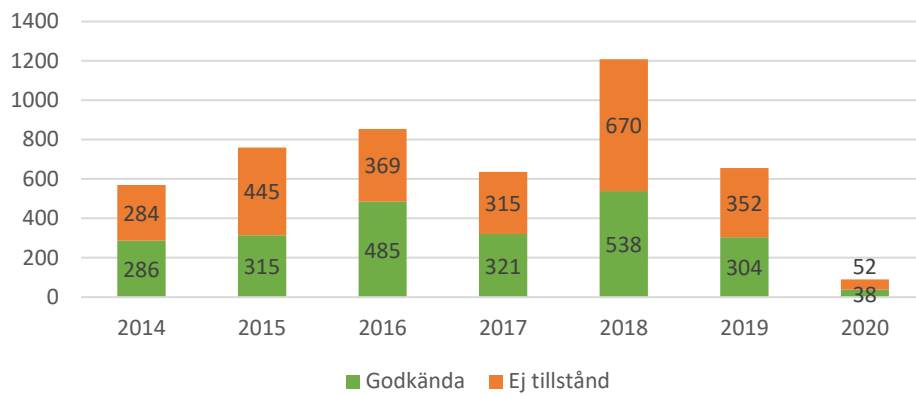
Notera också att det höga antalet avslagna verk 2016 till stor del beror på ett ärende, då regeringen stoppade Blekinge offshores 700 vindkraftverk på grund av försvarsintressen.

I diagrammet nedan visas utvecklingen över tid när det gäller andelen vindkraftverk som godkänts i relation till det totala antalet verk i ansökningar som beslutats under året.

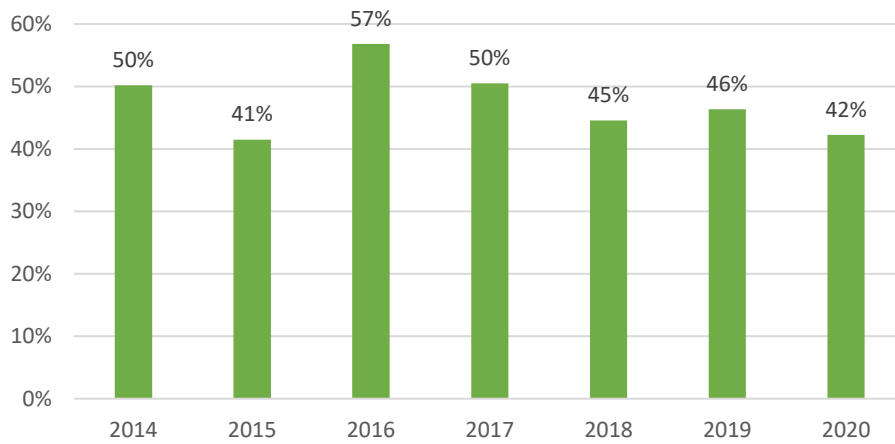

I diagrammen nedan redovisas motsvarande information som ovan, men enbart avseende landbaserad vindkraft.

Antal verk som godkänts eller inte fått tillstånd i ansökningar som beslutats 2014-2020 (enbart landbaserat)

Andel verk som godkänts i ansökningar som beslutats 2014-2020 (enbart landbaserat)

6. Fördelat per län

I tabellen nedan visas för respektive län antalet verk i avgjorda ansökningar, antal beviljade verk, antal verk som inte fått tillstånd samt andelen beviljade verk. Sist i tabellen redovisas uppgifter för projekt som ligger i mer än ett län.

Län	Beslutade ansökningar, antal verk	Beviljade verk	Antal verk som ej fått tillstånd	Andel beviljade verk
Blekinge	783	0	783	0%
Dalarna	110	98	12	89%
Gotland	39	2	37	5%
Gävleborg	349	83	266	24%
Halland	170	60	110	35%
Jämtland	496	141	355	28%
Jönköping	265	102	163	38%
Kalmar	155	91	64	59%
Kronoberg	279	127	152	46%
Norrbottn	189	118	71	62%
Skåne	28	0	28	0%
Stockholm	1	0	1	0%
Södermanland	28	10	18	36%
Uppsala	0	0	0	-
Värmland	157	88	69	56%
Västerbotten	842	416	426	49%
Västernorrland	1073	685	388	64%
Västmanland	55	33	22	60%
Västra Götaland	394	142	252	36%
Örebro	87	16	71	18%
Östergötland	93	22	71	24%
Dalarna/Gävleborg	22	6	16	27%
Dalarna/Värmland	15	15	0	100%
Jämtland/Västernorrland	141	69	72	49%
Västernorrland/Jämtland	0	0	0	-
Västra Götaland/Jönköping	13	13	0	100%
Summa	5784	2337	3447	40%

7. Fördelat per elområde

I tabellen nedan visas för varje elområde antalet verk i avgjorda ansökningar, antal beviljade verk, verk som inte fått tillstånd samt andelen beviljade verk.

Elområde	Beslutade ansökningar, antal verk	Beviljade verk	Antal verk som ej fått tillstånd	Andel beviljade verk
EO1	322	197	96	61%
EO2	2736	1323	1320	48%
EO3	1273	552	704	43%
EO4	1453	265	1169	18%
Summa	5784	2337	3289	40%

Den låga tillståndsandelen i elområde 4 beror delvis på att regeringen avslag Blekinge Offshores ansökan om 700 verk. Exkluderas detta projekt skulle antalet beslutade verk i elområde 4 bli 753, varav 265 (35 procent) fick tillstånd. Även utan Blekinge Offshore är det lägst tillståndandel i elområde 4.